

Babel Jaarbericht 2016

Plan(nen) voor de stad

Hypotheek binnen een week.

Vanaf nu: hypotheek binnen een week. Ook voor zzp'ers.

Heb je een ander huis op het oog? Het kan volgende week van jou zijn! Bij de Rabobank kun je vanaf nu binnen een week een hypotheek afsluiten. Zo heb je snel zekerheid of je je droomhuis kunt betalen. En dat geldt ook voor zzp'ers.

Ga voor een afspraak naar [rabobank.nl/hypotheek](https://www.rabobank.nl/hypotheek)

Een aandeel in elkaar

Rabobank

Inhoud

Voorwoord	blz. 4
De Stad: Zelfbouw als Buiksloterham biedt perspectief voor "gaten" aan de Zaan Debat Plan voor de Stad	blz. 5
Iconen en gebiedsontwikkeling: BabelLab: hoeveel iconen kan de Zaanstreek hebben? Excursie Rotterdam/Delft Excursie Leidschendam	blz. 6
Bouwwerken: Cultuurcluster Zaandam: presentatie van het gebouw ontwerp Architectenatelier uitbreiding Amandelbloesem	blz. 7
BabelCinema: Documentaire: 'The Human Scale' Documentaire: 'Betoog en beton'	blz. 8
Dag van de Architectuur Presentatie Fietsroute 'langs parels van de Zaanse architectuur en stedenbouw Dag van de Zaanse architectuur	blz. 9
Archigids	blz. 10
Vriendendag	blz. 13
Programmaraad en organisatie	blz. 14
Hans Bosma in memoriam	blz. 14
Colofon	blz. 15

De kracht van architectuur

Onze activiteiten in 2016 waren gericht op drie schaalniveaus: de stad, gebiedsontwikkeling en bouwwerken. Deze driedeling houden we aan in dit jaarbericht.

“Plannen voor de stad” was het verbindende thema voor de activiteiten, die we in 2016 uitvoerden. Met onze debatbijeenkomsten, excursies en presentaties bereikten we een gemêleerd publiek en boden we inspiratie voor iedereen die zich actief bezig houdt of interesseert voor kwaliteit van de nieuwe ontwikkelingen in de Zaanstreek.

Het contrast was groot op 15 juni 2016 in de Oostzijderkerk in Zaandam. Tegen het decor van de monumentale 17^e eeuwse kerk presenteerden de architecten van MVRDV het futuristische ontwerp voor het Cultuurhuis. Ongeveer 200 mensen waren afgekomen op deze presentatie. Ze luisterden naar de ontstaansgeschiedenis van het fascinerende ontwerp, het ‘binnenstebuiten gekeerde Zaanse huis’, zagen een stortvloed van tekeningen en impressies, discussieerden met Klaas Hofman en Jacob van Rijs van MVRDV, en gaven en passant nog wat tips voor de verdere uitwerking en detaillering.

Over de wenselijkheid van de bouw een Cultuurhuis naast het station Zaandam wordt onder de Zaankanters heel verschillend gedacht. De discussie is soms net zo fel als destijds bij de start van het Inverdan project, toen het voorstel werd gelanceerd om een gracht terug te brengen op de Gedempte gracht. In de Oostzijderkerk keken dan ook voor- en tegenstanders van een Cultuurhuis naar de ontwerppresentatie. Het was fascinerend om te zien hoe in loop van de avond een breed gedeelde mening ontstond over de kracht van het ontwerp. Hoe je ook dacht over de wenselijkheid van een Cultuurhuis, vrijwel iedereen deelde de mening dat MVRDV een nieuwe Zaanse icoon heeft ontworpen. Een gebouw dat op je netvlies blijft als je het eenmaal hebt gezien.

Dat is de kracht van architectuur. Gebouwen toevoegen aan de stad, die niet alleen goed functioneren, en natuurlijk duurzaam zijn, maar die een compleet gebied, een stad onomkeerbaar veranderen door een verbluffende toevoeging. Goede architectuur zorgt voor nieuw leven in de stad. Ongetwijfeld zal het Cultuurhuis nieuwe bezoekers naar Zaanstad trekken. Dit moet je toch een keer zelf gezien en ervaren hebben.

Goede architectuur verdient aandacht. En goede architectuur beleef je nog beter als je meer hoort over de achtergrond en ontstaansgeschiedenis. Babel wil de Zaanse architectuur, nieuw en oud, onder de aandacht van een breed publiek brengen. Daarom hebben we in 2016 weer een nieuwe rondleiding toegevoegd aan ons pakket Archigids wandelingen, zijn we gestart met een rondwandeling met lespakket voor basisschool leerlingen, en hebben we een eerste architectuur fietstocht ontwikkeld met gidsje voor Zaankanters en toeristen.

En natuurlijk waren er onze debat bijeenkomsten, filmvoorstellingen en vriendendag. We kijken terug op een jaar vol afwisselende activiteiten.

Het plotselinge overlijden in oktober 2016 van Hans Bosma, een van onze spraakmakende vrijwilligers, wierp een schaduw over onze club. We waren erdoor geschokt en we zullen zijn kritische noten missen. Hans schreef veel van de verslagen van onze bijeenkomsten. Goed om nog even bij stil te staan als we door dit Jaarbericht gaan en doorlinken naar projecten en verslagen. Bedankt Hans!

Robert Leferink
Voorzitter Stichting Babel, Zaanse architectuurplatform
Februari 2017

19 januari Zelfbouw als Buiksloterham biedt perspectief voor gaten aan de Zaan

Terwijl de reguliere woningbouw door de crisis vrijwel was stil gevallen, kwam in Amsterdam Noord een reeks unieke projecten van de grond. Op braakliggende terreinen tussen de industrieën van Buiksloterham startte de bouw van bijzondere en duurzame woongebouwen; bottom up, met architecten in een nieuwe initiatief nemende rol, met toekomstige bewoners mee aan het stuur.

Belangstellenden waren dinsdag 19 januari welkom in café de Fabriek in Zaan- dam, alwaar een gesprek plaats vond over Collectief Particulier Opdrachtge- verschap in de Zaanstreek. Medewerking was toegezegd door Jeroen Olthof (wethouder), Dirk Jan Van Wieringhen Borski (BNB architecten) en Edward Zevenbergen van BPD (vh Bouwfonds). Zij kregen de vraag of (C)PO voor de Zaanstreek een mogelijkheid kan zijn om de diversiteit en woonkwaliteit te verbeteren, met Buiksloterham als inspiratie. Waar grondpolitiek en beleid (gemeente), financiering en grondpositie (architect) en commercie (BPD) ka- ders zijn die beperkend kunnen werken is dan ook de vraag wat er zou moe- ten gebeuren om het in de Zaanstreek meer toe te passen.

In het publiek aanwezig was André Rolloos (Rabobank) om eventueel vragen te beantwoorden die over financiën gingen en de welke rol een bank kan spelen om de kansen voor realisatie te vergroten. Gem Bot en Niels van Doorn (Bot Bouw) waren er om eventuele vragen te beantwoorden die over de ervaring van CPO-ontwikkeling gingen en de welke rol een aannemer kan spelen om de kansen voor realisatie te vergroten.

De gespreksleider was Bert Pots, Zaankanter, journalist Nul20 en gespreks- leider in Pakhuis de Zwijger

In het tweede deel van de avond werd er samen met de zaal uitgezocht of de aanpak van Buiksloterham toepasbaar is op concrete locaties aan de Zaan.

[Lees hier het verslag](#)

29 februari Babeldebat eensgezind: 'Bij woning- bouw gaat het om kwaliteit, niet om aantallen'

Babel leverde op 29 februari in Café De Fabriek, Jan Sijbrandssteeg 12 te Zaandam, een bijdrage aan de toekomst van Zaanstad door met deskundi- gen en publiek te onderzoeken welke strategie, scenario of aanpak nodig is om dit deel van Zaanstad duurzaam te verdichten. Belangrijke vragen.

Wat voor woonmilieus gaan we maken? Moet de Kogerveldwijk vernieuwd? Is er een nieuwe toekomst te vinden voor leegstaande bedrijfsgebouwen? Stedenbouwkundige John Breen (Urhahn Urban Design) verzorgde een in- leiding over de ideeën die tot nog toe binnen het kader van MAAK.Zaanstad zijn ontwikkeld.

Mirjam Huffstadt, directeur van de Wijkontwikkelingsmaatschappij Den Haag, ging vanuit haar ervaring en huidige functie in op de mogelijkheden en kansen maar ook op de beperkingen van de bestaande woningvoorraad. Stedenbouwkundige Ton Schaap ging in op de mogelijkheden om de Zaan een belangrijk openbaar gebied te maken waar verdichting en verstedelij- king voor verschillende doelgroepen aantrekkelijke woonmilieus kan ople- veren.

Bert Pots leidde de avond in goede banen.

[Lees hier het verslag](#)

Het imago van Zaanstad zit in de lift. Inwoners en bezoekers zijn positiever over de stad. Voor een belangrijk deel is dat te danken aan de vernieuwing van het centrum van Zaandam. De architectuur van de gebouwen die het stadshart vormen - iconische gebouwen als het Stadhuis van Soeters en het uit gestapelde Zaanse huisjes opgebouwde Inntel hotel van WAM architecten - leveren een belangrijk deel aan de positieve beleving. Het aantal bezoekers aan het aanliggende winkelhart steeg fors, en die bezoekers besteden meer dan voorheen.

Ook het bezoek aan de Zaanse Schans – eveneens een gebied vol iconische bouwwerken, of eigenlijk net als het stadscentrum een icoon op zichzelf - blijft toenemen.

In dit project stellen we een aantal vragen aan de orde. Hoeveel iconen kan een stad eigenlijk hebben? Is het mogelijk om binnen Zaanstad andere gebieden aan te wijzen die tot ontwikkeling gebracht kunnen worden met behulp van iconische architectuur of stedenbouw? Gebiedsontwikkeling die er aan bij zou kunnen dragen de toeristenstroom die zich nu vooral richt op de Zaanse Schans en het Stadscentrum van Zaandam wat meer over de gehele stad te spreiden?

1 april

BabelBinnenland-
Excursie: Rotterdam –
Markthal / Delft –
Spoorzone

13 mei

BabelBinnenland-
Excursie: 'Leidschendam'

12 april

Wouter Jan Verheul: als een gebouw verandert in een bestemming

Op dinsdag 12 april organiseerde Babel deze avond als onderdeel van het thema: 'Wie maakt Zaanstad?'

De Gemeente Zaanstad heeft een opgave om 5.000 – 10.000 woningen te bouwen als onderdeel van de woningbouwopgave voor de Metro-poolregio. Het programma MAAK.Zaanstad is in 2015 vooral ingegaan op de mogelijke plekken van woningbouw. De gemeente Zaanstad heeft daarbij een zwakke positie, heeft nauwelijks eigen grond en middelen en is daardoor afhankelijk van de markt; ontwikkelaars en initiatieven. Tegelijk trekt Zaanstad meer toeristen door het nieuwe centrum Inverdan, naast de Zaanse Schans waar nu al 1,5 miljoen toeristen komen. Beide zijn een icoon voor Zaanstad als gemeente en de Zaanstreek als regio. Een nieuw icoon kán een onderdeel van de opgave worden. Het gebied/de wijk als geheel of een element als icoon. Dit vraagstuk kwam op de Babelavond aan de orde en is onderdeel van ons jaarthema 'Plan voor de Stad', dat tevens past in de interactief te ontwikkelen toekomstvisie voor de gemeente Zaanstad, MAAK.Zaanstad. [Klik hier voor het verslag.](#)

Om inspiratie op te doen voor het onderwerp 'iconen en gebiedsontwikkeling', zijn de twee excursies georganiseerd.

[Lees hier het verslag](#)

Actuele nieuwbouw- of herbestemmingsprojecten die in belangrijke mate de kwaliteit van de gebouwde omgeving in Zaanstad (zullen) meebepalen werden gepresenteerd en besproken. Doel was wel de plannen tijdens onze Babel avonden vooral te beoordelen op hun stedenbouwkundige, architectonische en ruimtelijke merites.

15 juni Cultuurhuis: 'Grote huiskamer voor de mensen, niet voor de glorie'

Architectenbureau MVRDV ontwerpt het Cultuurcluster aan het Stadhuisplein in Zaandam, dat in 2019 zijn deuren moet openen tegenover het stadhuis. Met hun visie op het Cultuurcluster speelt MVRDV in op de 'genius loci', de geest van de plek. In het uitdagende voorstel is het Zaanse huisje als het ware uit een rechthoekig gebouw gesneden. Dit past heel goed in de omgeving, aldus de beoordelingscommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, supervisor van Inverdan Sjoerd Soeters en een vertegenwoordiger van de culturele instellingen, Harrie Swinkels, directeur van Fluxus.

Het Cultuurcluster moet architectonisch en functioneel een magneet worden voor de Zaanse bevolking en bezoekers van buiten. Begin 2016 was het voorlopig ontwerp gereed. Babel bood het podium voor de presentatie en bespreking van dit ongetwijfeld spraakmakende ontwerp, in de Oostzijderkerk, de oudste kerk van Zaanstad. Babel organiseerde deze presentatie in samenwerking met de culturele instellingen voor wie het Cultuurcluster de thuisbasis wordt. 15 Juni kon het ontwerp van buiten én van binnen worden bekeken. De architecten namen de aanwezigen mee naar de zalen van de Filmfabriek, poppodium De Flux, de Bieb, Zaanradio, en de uiteenlopende ruimtes van Fluxus. De eyecatcher in het hart van het gebouw was de grote openbare ontmoetingsruimte en het café restaurant, dé plek voor ontmoeting, optredens, presentaties, eten en drinken. Met 3D beelden kon iedereen rondkijken in het gebouw en zich een beeld vormen.

[Lees hier het verslag](#)

13 juli Architectenatelier levert tips voor uitbreiding Amandelbloesem

Het in 1972 gebouwde bejaardentehuis 'De Amandelbloesem' was één van de eerste verzorgingshuizen in Zaanstad die gesloten ging worden. Na veel onderzoek en acties voor behoud van het gebouw is er in augustus 2015 een besluit genomen om het gebouw, strategisch gelegen in het stadsdeel Wormerveer, te behouden en te moderniseren.

Na de oprisbeurt van de woontoren wil WormerWonen (de sociale verhuurder in de Zaanstreek) de basis voor diverse activiteiten verbreden met de bouw van een tweede woontoren. Babel is met het project wonen en zorg vaak met de Amandelbloesem bezig geweest en omschreef het toekomstperspectief voor verzorgingshuizen met het begrip buurtwoonhuis. Geheel in die lijn past de uitnodiging van WormerWonen om al in een vroeg stadium te mee te denken over het programma van eisen.

Hoe kan het voormalige verzorgingshuis nog meer voor Wormerveerders betekenen?

Woensdag 13 juli 2016 was er een bijeenkomst die begon met een rondleiding door het gebouw en langs de verschillende gebruikers. Een atelier om in een vroeg stadium ideeën op te doen voor het latere ontwerp is niet heel gebruikelijk in het strakke ontwerpproces. Woningcorporatie WormerWonen mobiliseerde de denkracht van architectuurplatform Babel voor de uitbreiding van de Amandelbloesem. Dat ging op zo'n inspirerende manier en leverde zoveel materiaal op voor de architecten dat er een tweede ronde komt om op de ontwerpen te reageren.

[Lees hier het verslag](#)

In nauw overleg met filmtheater de Fabriek worden films uitgezocht die zo mogelijk te maken hebben met het thema van 2016, maar in ieder geval een architectonisch of stedenbouwkundig onderwerp hebben.

24 april

Documentaire 'the Human Scale' Vormt de stad de mensen? Of vormen mensen de stad?

Dat de balans beide kanten kan opslaan, was te zien in deze Deense documentaire, waarin architect Jan Gehl pleit voor een terugkeer naar de menselijke maat in de stadsarchitectuur.

Deze documentaire, die de studie uit 1971 van Jan Gehl 'Leven tussen huizen' duidt, werd kort ingeleid door Wim Klaassen, architect en bestuurslid van Babel, die hieruit aanbevelingen voor Zaanstad gaf.

De maker van deze documentaire, Andreas M. Dalsgaard, illustreert Gehls denkbbeelden met interviews en een rondgang door steden als Kopenhagen, New York, Siena en Christchurch, door China's snelst groeiende stad Chongqing en door het dichtslibbende Dhaka, de hoofdstad van Bangladesh. De documentaire wijst op de toenmalige stedenbouwkundige ontwikkelingen en de huidige strijd tussen de hieruit ontstane infrastructuur gericht op automobilisten en fietsers en voetgangers.

Opgave, ook voor Zaanstad, is om de bestaande kwaliteit van de infrastructuur voor openbare ruimtes, voetgangers en fietsers te verbeteren. De gemeente heeft nu als speerpunt MAAK.Zaanstad.

[Lees hier het verslag](#)

16 oktober

Documentaire 'Betoog en Beton' (Spiegelfilm uit 2016)

Kasteel Almere

Wat is het betoog achter het beton van iconische architectuurprojecten en hun stadsidentiteit?

Spraakmakende architectuur kan steden uitkomst bieden om zich op de kaart te zetten. Een voorbeeld is het Guggenheim Museum in Bilbao, dit gebouw bracht deze stad wereldfaam. Ook in Nederland proberen steden iconen te creëren die het perfecte visitekaartje zijn van hun stad.

De documentaire die vertoond werd zoomde voornamelijk in op twee Nederlandse steden die met hun identiteit worstelden. Om deze steden te herdefiniëren werd moderne architectuur ingezet: de stedelijke Blob in Eindhoven en het nieuwe stadshart en de Piazza in Almere. Het doel van de documentaire was om een bijdrage te leveren aan een debat over de betekenis van een gebouw voor een stad. Waarom wordt een gebouw ontwikkeld en wat levert het op voor de stad? Welk verhaal vertelt deze architectuur over stadsidentiteit? Is dit geloofwaardig en aansprekend en wordt dit ook gedragen door de bewoners? Dergelijke vragen werden gesteld aan architecten, stadsbestuurders, projectontwikkelaars en straatpubliek.

Na het vertonen van deze documentaire ging Marga Palmboom (Babel) in gesprek met Peter Roos (voormalig wethouder Wormerland en voorzitter Historisch Genootschap Wormer) en de makers van de documentaire Hans Busstra en Marguerite Meijer. Zij kenden Wouter Jan Verheul en besloten zijn als boek verschenen afstudeerscriptie 'Tussen Betoog en Beton' vanuit het perspectief van een verwonderende buitenstaander te verfilmen.

[Lees hier het verslag](#)

In nauw overleg met filmtheater de Fabriek worden films uitgezocht die zo mogelijk te maken hebben met het thema van 2016, maar in ieder geval een architectonisch of stedenbouwkundig onderwerp hebben.

2 september

Presentatie van Fietsroute langs Parels van Zaanse architectuur en stedenbouw

Op vrijdag 2 september om 16.00 uur werd het eerste exemplaar van de routebeschrijving langs parels van Zaanse architectuur en stedenbouw uitgereikt aan de wethouder van toerisme Dennis Straat, bij het VVV informatiepunt, Stadhuisplein 90 in Zaandam. Daarmee werd tevens het startsein gegeven voor de Zaanse Dag van de Architectuur.

De fietsroute is gratis verkrijgbaar bij onder andere het VVV i-punt Zaandam in SugarStars Zaandam, Stadhuisplein 90, 1506 MZ Zaandam en het Intel hotel Zaandam. U kunt de fietsroute ook [hier](#) downloaden.

4 september

Dag van de Zaanse architectuur

In de Zaanstreek organiseerde Babel een eigen Dag van de Zaanse Architectuur. Die viel op zondagmiddag 4 september (afwijkend van de landelijke datum).

Bij architectuur denken veel mensen niet meteen aan de Zaanstreek, maar dat beeld begint te veranderen. Zaandam heeft een eigentijds en eigenzinnig centrum gekregen en ook op andere plekken kun je bijzondere voorbeelden van hedendaagse architectuur en stedenbouw vinden. Sommige daarvan hebben zelfs internationale prijzen gewonnen.

Babel, het architectuurcentrum voor de Zaanstreek, nodigde iedereen uit om kennis te maken met recente en toekomstige bijzondere gebouwen in de streek. Er werden op drie plekken rondleidingen verzorgd en vonden er presentaties plaats.

[Lees hier het verslag](#)

Babel Archigids organiseerde ook dit jaar weer rondleidingen te voet of per fiets over architectuur, stedenbouw en gebiedsontwikkeling in de Zaanstreek. Belangstellenden konden op twee zondagen per maand (van maart t/m november) meelopen of fietsen met een van de rondleidingen. Ook werden op aanvraag op andere dagen rondleidingen of fietsexcursies voor groepen, bedrijven, scholen en instellingen gegeven voor een aangepast bedrag.

De rondleidingen van Babel Archigids raken steeds meer ingeburgerd en ook in 2017 gaan we hier mee door. Op de website is alle informatie te vinden. Via Facebook en Twitter Babel Archigids is nieuws over de rondleidingen te volgen.

Lespakket 'In Zaanstad staat een huis'

Vorig jaar heeft Babel Archigids zich aangemeld voor deelname aan het Zaans Cultuurmenu. Dit is een jaarlijks terugkerend programma, dat leerlingen in het basisonderwijs laat kennismaken met een breed scala aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur(-historie) en media. Tot nu toe ontbrak binnen het Cultuurmenu een specifiek aanbod over architectuur en stedenbouw.

Met een werkgroep is er een lesprogramma ontwikkeld onder het motto 'In Zaanstad staat een huis!': een rondleiding, met opdrachten, die door leerlingen worden uitgevoerd en een instructie voor leerkrachten.

In maart van dit jaar in Zaandam hebben we ons programma voor het eerst uitgevoerd met leerlingen van de groepen 7 en 8 (10 tot 12 jaar) van de Herman Gorterschool in Zaandam-Zuid. Een leuke en leerzame ervaring, die naar méér smaakt!

[Lees hier het verslag](#)

Rondleidingen in 2016

Zaanse houtbouw: Over originele Zaanse houtbouw en voorbeelden van daarop geïnspireerde bouwwerken. [Klik hier voor meer informatie](#)

Nieuw centrum Zaandam: Langs stadhuisplein, Nieuw Ankersmidplein en Gedempte Gracht. [Klik hier voor meer informatie](#)

Herbestemming industriële architectuur: Een fietstocht langs markante voorbeelden van industrieel erfgoed. [Klik hier voor meer informatie](#)

Goed wonen, 100 jaar sociale woningbouw: Een wandeling door Zaandam met het verhaal van de Zaanse volkshuisvesting. [Klik hier voor meer informatie](#)

Dwars op de Zaan: Over een streek die is ontstaan uit lange slagen veenweiden en sloten. [Klik hier voor meer informatie](#)

Stadsarchitect Ludovicus Immink: Tijdens de wandeling wordt Immink's werk vergeleken met andere gebouwen uit die tijd. [Klik hier voor meer informatie](#)

Saendelft: Fietstocht door de Vinx woningbouwlocatie in Zaandam-noord, bij Assendelft. [Klik hier voor meer informatie](#)

Zaaneiland: 25 jaar transformatie. Een van de eerste projecten van het Zaanoevoerproject. [Klik hier voor meer informatie](#)

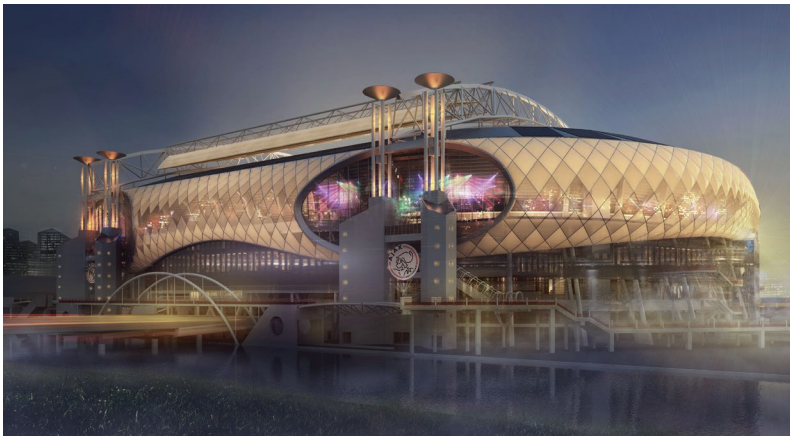
Wandeling door de Zaanse ruimte: Belangstellenden kunnen grote en besloten ruimtes, mooie maar ook mislukte ruimtes niet alleen zien maar ook beleven. [Klik hier voor meer informatie](#)

Nieuw was de rondleiding "Tussen het Leven en de Dood" in Zaandijk. Deze nieuwe wandeling gaat door Oud-Zaandijk, langs gebouwen en door gebieden uit de 20e eeuw die het karakter van Oud-Zaandijk hebben bepaald.

[Klik hier voor meer informatie](#)

De foto's zijn van de rondleiding in Zaandijk

“Pleasant Places Happy People” is de naam van het bureau van Sjoerd Soeters. Het is de compacte samenvatting van de doelstelling waarmee hij met zijn team sinds jaar en dag aan stedenbouwkundige en architectonische projecten werkt.

PP HP ontwerpt gebouwen zowel van buiten naar binnen als van binnen naar buiten. De eisen die gesteld worden vanuit het functionele programma en de situatie vertalen wij in doordachte oplossingen. Oplossingen die niet alleen op zichzelf, maar ook in de context als mooi worden ervaren, en die niet alleen vanuit puur functioneel oogpunt maar ook door de situering comfortabel voelen. Daarbij vinden wij het belangrijk om het karakter van de functie op een specifieke plek tot expressie te brengen, in dialoog met gebruikers en klanten.

PP HP werkt momenteel onder andere aan de uitbreiding van de Amsterdam ArenA, Holland Park in Diemen, diverse particuliere woonhuizen en de verdere stedenbouwkundige ontwikkeling van Zaanstad.

PLEASANT PLACES HAPPY PEOPLE

KERKSTRAAT 204

1017 GV AMSTERDAM

020 624 29 39

INFO@PPHP.NL

WWW.PPHP.NL

Inspiring Space

AM

Anouk Reintjens,
Ontwikkelingsmanager bij AM

"Onze aanpak voor Groenhout is gebaseerd op het Business Model 'I AM YOU' van AM, waarbij wij ontwikkelen op basis van conceptuele kracht, innovatie en co-creatie met zowel particulieren als beleggers. Voor Groenhout heeft dit geresulteerd in een plan dat aansluit op de wensen van de toekomstige kopers en de ambities van de gemeente Zaanstad."

Inspirerende en duurzame leefomgevingen bedenken en ontwikkelen, dat is de passie van AM. Met ons business model 'I AM YOU' werken wij samen met belanghebbenden op basis van conceptuele kracht, innovatie en co-creatie. Wij doen dit betrokken, creatief, daadkrachtig, transparant en vol bezieling. AM zorgt hiermee voor kwaliteit van ruimte én kwaliteit van leven: Inspiring Space.

www.am.nl

Levende omgevingen nodigen uit om naar buiten te gaan

Levende woonomgevingen

Woonplezier is één van de belangrijkste ingrediënten van ons levensgeluk. Dat plezier vraagt om meer dan een woning alleen. Het vereist ook een woonomgeving waarin mensen zich even fijn en veilig voelen als in hun eigen huis. We maken ons bij BPD sterk voor het verwezenlijken van 'living environments', woon- en leefomgevingen die ook zelf leven. Die rust, ruimte en geborgenheid bieden en als ontmoetingsplek ook activiteiten op straat aanmoedigen. Waar iedereen, van jong tot oud, met veel plezier kan wonen en samenkomen. Dit doen we in heel Nederland, ook in uw regio.

Kijk voor onze nieuwbouwprojecten op www.bpd.nl.

 bpd creating living environments

25 november Babel Vriendenbijeenkomst

Eens per jaar houdt Babel een bijeenkomst voor vrienden, sponsors en genodigden. Het is bij uitstek een gelegenheid om elkaar te leren kennen en te netwerken.

Dit jaar werd er een rondleiding gehouden in de voormalige 'Honigfabriek' in Zaanwijk. Deze staat midden in Zaanstad, gelegen aan de Zaan en onder de rook van Amsterdam. Een karakteristiek fabrieksgebouw, nauw verweven met de geschiedenis van de Zaanstreek. In dit gebouw zijn ruimtes te huur voor kunstenaars en creatieve ondernemers. Momenteel zijn er meer dan 50 huurders te vinden in deze broedplaats aan de Zaan. De rauwe ruimtes bieden avontuurlijke werkplekken en uitdagingen in een postindustriële omgeving. Na de rondleiding, tijdens de lunch, werden werken vertoond van diverse architecten die verbonden zijn aan de Zaanstreek. Ook kregen zij kort de gelegenheid zichzelf en het werk dat ze doen, te presenteren.

Lees hier het verslag

**Bouwen
Verbouwen
Renoveren
Adviseren**

Bouwbedrijf Nieuwe Maten bv
T 075 6148880
E wij@nieuwematen.nl

Flexibel op maat verhuur van kantoor-,
atelier-, opslag en bedrijfsruimte

**Business Center
BedrijvigeBij**

www.bedrijvigebij.nl
075 622 65 22

ZNSTD

Leden programmaraad

- Joke Bosch, interim cultureel manager communicatie marketing
- Hans Bosma †, communicatieadviseur
- Paul Carree, architect
- Anton Faas, evenementencoördinator
- Martijn van der Hout, architect
- Lean van 't Hooft, beleidsadviseur kunst en cultuur
- Cees Kruit, architect
- Wim Klaassen, architect (voorzitter programmaraad)
- Leontine de Koning, hoofd organisatie bij KNRM
- Piet Oudega, voorm. Wethouder Zaanstad
- Marga Palmboom, allround administratieve ondersteuner
- Bert Pots, gespreksleider, journalist
- Marieke Ros, senior beleidsadviseur
- Dick Schilp, verkeersplanoloog
- Hans Staller, strategisch beleidsadviseur
- Ria Steenaart, voorm. directeur Dienst stadsontwikkeling Milieu en Beheer
- Gerrit Teders, stedenbouwkundige
- Umut Uçar, adviseur RO en omgevingsmanagement
- Ferdinand Vreugdenhil, directeur ontwikkelingsmaatschappij Zeestad Den Helder

- Co Vrouwe, management en advies vastgoed & ontwikkeling
- Nicolette Zwart, secretariële ondersteuning

Bestuur

Voorzitter:

- Robert Leferink, management en advies

Secretaris:

- Louise Verra, fulltime vrijwilligster

Penningmeester:

- Louis Groen, voorm. vakbondsbestuurder FNV en voorm. raadslid

Algemene leden bestuur

- Albert Groothuizen, zelfstandige in projectmanagement
- Wim Klaassen, architect
- Guido Voss, advocaat

Comité van Aanbeveling

- Jan Bolhoeve, voorm. directie en bestuurslid woningstichting Eigen Haard
- Fred van Dam, directeur Rabobank Zaanstreek
- Sjoerd Soeters, architect en supervisor Inverdan
- Dennis Straat, wethouder gemeente Zaanstreek
- Peter Tange, burgemeester Wormerland
- Nico Vanderveen, notaris

15-10-2016

Hans Bosma overleden

Met een schok ontvingen wij het bericht, dat Hans Bosma is overleden. Hans was vele jaren een van onze meest actieve vrijwilligers. Na een kort ziekbed is hij op 15 oktober 2016 overleden.

Teksten

Nicolette Zwart

Coverfoto

Impressie plan voor de Stad - John Breen, Urhahn

Fotografie en illustraties

Nicolette Zwart, BNB architecten, MVRDV, Your Captain Luchtfotografie, Wormer Wonen, Saratoga Film Forum, BPD, NUNC, Peter Bakker

Redactie en Eindredactie

Louise Verra, Nicolette Zwart

Hoofdsponsors

- Gemeente Zaanstad
- PP HP (voorheen Soeters van Elsdonk architecten)
- Rabobank Zaanstreek e.o., Zaandam
- AM Vastgoed, Utrecht
- BPD, Haarlem

Sponsors

- Aannemingsbedrijf Sturm
- Adviesbureau Ir. Th. List
- Architectenburo C. van Luit
- Bouwbedrijf Nieuwe Maten, Wormerveer
- Bouwbedrijf Somass B.V., Zaandijk
- Business Center BedrijvigeBij, Zaandam
- Constructiebureau Tentij B.V., Heemskerk
- Dam Advocaten, Zaandam
- Duin, Bloem en Voss advocaten, Zaandam
- Kuijs Reinder Kakes Makelaar, Zaandam
- Timmerfabriek Visser, Zaandam
- VOF Kantoren Zaanstad, Wormerveer
- Zaannotarissen, Zaandam

Dankzij de financiële steun van de sponsors en vele 'Vrienden van Babel' zijn alle activiteiten, veelal kosteloos en met veel tijd en inzet georganiseerd door de leden van de programmaraad, mede mogelijk gemaakt. Onze dank gaat natuurlijk ook uit naar de medewerking en medewerkers van al onze bezochte locaties en het belangstellende publiek bij onze activiteiten.

Wij hebben in dit jaarbericht wederom ons best gedaan alle betrokkenen die op enigerlei andere wijze Babel hebben ondersteund zo zorgvuldig mogelijk bij de activiteiten te vermelden. Ieders inzet voor alle vormen van bijdrages is uiterst gewaardeerd.

© 2017 Uitgave Stichting Babel Musical 23, 1507 TS Zaandam

T: 075 - 670 06 95

W: www.stichting-babel.nl

E: info@stichting-babel.nl